РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Комисия за енергийно
и водно регулиране

Вх. № ..... / .....2025 г.

ДО
ПЛАМЕН МЛАДЕНОВСКИ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

ДОКЛАД
от
дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“ и
дирекция „Правна“

ОТНОСНО: *проект на Методика по чл. 21, ал. 1, т. 11а от Закона за енергетиката*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 11а от Закона за енергетиката (ЗЕ) Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) приема и контролира прилагането на методика за изчисляване на количествата произведена, разпределена за потребление и продадена електрическа енергия за обектите на активните клиенти, на гражданските енергийни общности, на потребителите на собствена електрическа енергия от възобновяеми източници и на общностите за възобновяема енергия (Методиката). В тази връзка, със Заповед № З-Е-377 от 01.12.2025 г. на председателя на КЕВР е сформирана работна група, която да изготви доклад и проект на методика по чл. 21, ал. 1, т. 11а от ЗЕ (проект на Методика).

След обсъждане и анализ на относимите факти и обстоятелства се установи следното:

Съгласно чл. 28, ал. 1 и ал. 2 от Закона за нормативните актове (ЗНА), в редакцията обн. ДВ, бр. 34 от 2016 г., в сила от 04.11.2016 г., проектът на нормативен акт се внася за обсъждане и приемане от компетентния орган заедно с мотивите, съответно доклада към него и предварителната оценка на въздействието по чл. 20 от ЗНА, като мотивите, съответно докладът, следва да съдържат: причините, които налагат приемането; целите, които се поставят; финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба; очакваните резултати от прилагането, включително финансовите, ако има такива; анализ за съответствие с правото на Европейския съюз. Предвид разпоредбата на § 5 от Преходните и заключителни разпоредби към ЗНА, за приеманите от КЕВР подзаконови нормативни актове не се изисква изготвяне на предварителна оценка на въздействието по чл. 20 от ЗНА.

Във връзка с горното, в настоящия доклад са изложени мотивите за приемането на проект на Методика, както следва:

1. Причини, които налагат приемането на проект на Методика:

Основната причина, която налага приемането на Методиката, е влизането в сила на т. 11а в чл. 21, ал. 1 от ЗЕ, с която на КЕВР е делегирано правомощие да приеме този акт. На следващо място, приемането на Методиката е ангажимент във връзка с Реформа C4.R6: Стимулиране на производството на електроенергия от възобновяеми източници, ключов етап

96, от изменения Национален план за възстановяване и устойчивост на Р България, съгласуван с органите на Европейската комисия.

2. Целите, които се поставят:

С проекта на Методика, състоящ се от девет разпоредби (чл. 1 – чл. 9), се цели регламентирането на обществените отношения, уредени в чл. 21, ал. 1, т. 11а от ЗЕ, чрез създаването на опростен, но ефективен механизъм за изчисляване на произведените, разпределените за потребление (споделени) и продадените количества електрическа енергия от обекти на лица, обединени в една група. По-конкретно:

В чл. 1, ал. 1 е уреден кръгът от лица и техните обекти, които са включени в приложното поле на акта – това са активните клиенти, гражданските енергийни общности, потребителите на собствена електрическа енергия от възобновяеми източници, общностите за възобновяема енергия, както и ползватели на електрическа мрежа, с които посочените лица сключват сделки с електрическа енергия. Такива ползватели са например крайни клиенти, които купуват електрическа енергия директно (тоест не посредством търговец) от общност за възобновяема енергия или гражданска енергийна общност, но не са членове на тези образувания, или директно от активен клиент, съответно потребител на собствена електрическа енергия от възобновяеми източници. В ал. 2 на разпоредбата са посочени основните цели на Методиката.

В чл. 2, 3 и 4 са регламентирани предварителните условия и предпоставки, които следва да бъдат изпълнени, за да се приложи предвиденият в проекта на Методика изчислителен механизъм. В тази връзка, обектите на лица по чл. 1, ал. 1 от проекта на Методика се включват в обща група, като следва да са с инсталирани средства за търговско измерване на количествата потребена и/или произведена електрическа енергия и за дистанционно отчитане и предаване на данни от измерването по периоди на сетълмент. Една група се състои от поне два обекта, които заедно и/или поотделно потребяват и произвеждат електрическа енергия, като всеки от обектите може да бъде включен само в една група. Физическото измерване на количествата потребена и/или произведена електрическа енергия се извършва по периоди на сетълмент за всеки обект в групата.

Член 5 предвижда разпределението на измерените количества електрическа енергия за потребление (споделяне), както и за покупка/продажба, да се извършва по периоди на сетълмент за всеки обект в групата от оператора на електрическа мрежа, към която е присъединен съответният обект. Най-целесъобразно е посоченото задължение да се вмени на операторите на електрически мрежи, тъй като същите, в качеството им на собственици на средствата за търговско измерване, разполагат с точните данни за измерените количества електрическа енергия за всеки един обект. По този начин ще се предотвратят рискове за възникване на спорове относно разпределените количества, особено при групи, включващи по-голям брой обекти с различни доставчици и координатори на балансиращи групи. Разпоредбата урежда също така и обмена на данните от измерването между съответните мрежови оператори, когато обектите в групата са присъединени към повече от една електрическа мрежа.

Член 6, ал. 1 урежда конкретния механизъм за изчисляване на количествата електрическа енергия, разпределена за потребление между обектите в групата. Избран е модел за динамично разпределение на количествата произведена електрическа енергия, при което се отчитат количествата потребена електрическа енергия за всеки период на сетълмент, съответно потоците на енергия. При други модели за разпределение, като например статичния – с предварително договорен между участващите лица дял в проценти от произведената електрическа енергия, се постига по-малък дял на разпределеното за потребление количество, съответно не се постига целта за производство на електрическа енергия основно за собствено потребление. В чл. 6, ал. 2 са уредени случаите, в които в групата участва повече от един производещ обект, като е предвиден начинът за изчисляване на дела на всеки от производещите обекти в количеството разпределена за потребление (споделена)

електрическа енергия на потребяващ обект. Алинея 3 на разпоредбата предвижда като възможност алтернативен начин за разпределение на произведените количества електрическа енергия на потребяващите обекти в групата, при условие, че е налице икономическа обоснованост, както за оператора, така и за съответния потребяващ обект. Такава обоснованост би била налице, например, в случаите, ако и когато КЕВР утвърди диференцирани цени за пренос през електрическите мрежи, отчитащи липсата на преобразуване на електрическата енергия от произвеждащ до потребяващ обект.

В чл. 7, 8 и 9, с цел пълнота, се посочва, че отношенията между адресатите на Методиката се уреждат и от други законови и подзаконови нормативни актове.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Прилагането на Методиката не е обвързано с разходи за държавния бюджет.

4. Очаквани резултати от прилагането:

Предложеният проект на Методика ще позволи уреждането на отношенията между адресатите да се извърши по прозрачен начин, без да се създават неясноти относно количествата разпределена за потребление електрическа енергия между отделните участници в съответната група. Така ще се създадат част от необходимите предпоставки за споделянето на енергия, респ. за бързото развитие на гражданските енергийни общности и общностите за възобновяема енергия на територията на страната, за насърчаването на крайните клиенти и други лица да изграждат генериращи мощности за собствено потребление, както и за намаляване на технологичните разходи на операторите на електроразпределителни мрежи, свързани с преноса на електрическа енергия. Посоченото от своя страна ще доведе до по-прогнозируеми разходи за енергия, както и до по-ниски цени за мрежови услуги, което е в съответствие с една от целите на ЗЕ, а именно енергийни доставки при минимални разходи.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Предложеният проект на Методика е в съответствие и не нарушава основни права и принципи от правото на Европейския съюз. Проектът е съобразен с Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 година за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници, Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС и Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета относно вътрешния пазар на електроенергия.

При одобряване на предложения проект следва да бъде проведена процедура в съответствие с разпоредбите на ЗНА, на Административнопроцесуалния кодекс и на ЗЕ. Проектът на Методика следва да бъде публикуван на интернет страницата на КЕВР, ведно с доклада, съдържащ мотивите, както и на Портала за обществени консултации. Необходимо е да бъде проведено обществено обсъждане на проекта, като на заинтересованите лица бъде предоставен подходящ срок за изразяване на становища и предложения по него.

Следва да се има предвид, че съгласно § 23 от Заключителните разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници (обн. ДВ, бр. 47 от 2025 г.) подзаконовите нормативни актове по прилагането на Закона за енергетиката, в т.ч. и методиката по чл. 21, ал. 1, т. 11а от ЗЕ, се привеждат в съответствие с този закон в тримесечен срок от влизането му в сила. Това обстоятелство води до необходимост да не бъде проведена процедурата, регламентирана в чл. 26, ал. 4 изр. първо от ЗНА, предвиждаща 30-дневен срок за предложения и становища по проекта на Методика от публикуването му за обществени консултации, поради което следва да се приложи предвидената в чл. 26, ал. 4, изр. второ от ЗНА възможност Комисията да определи друг такъв срок, но не по-кратък от 14 дни.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 14 и чл. 21, ал. 1, т. 11а от Закона за енергетиката, чл. 26 от Закона за нормативните актове, чл. 43, ал. 1, чл. 49 и чл. 51 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация, предлагаме на Комисията да обсъди следните

Р Е Ш Е Н И Я:

1. Да приеме настоящия доклад;

2. Да приеме проект на Методика за изчисляване на количествата произведена, разпределена за потребление и продадена електрическа енергия за обектите на активните клиенти, на гражданските енергийни общности, на потребителите на собствена електрическа енергия от възобновяеми източници и на общностите за възобновяема енергия;

3. Да насрочи обществено обсъждане на проекта по т. 2, като на участниците в него да се осигури възможност и за дистанционно участие;

4. Датата и часът на общественото обсъждане да бъдат публикувани на интернет страницата на Комисията за енергийно и водно регулиране;

5. Да публикува проекта по т. 2, ведно с доклада, на интернет страницата на Комисията за енергийно и водно регулиране и на Портала за обществени консултации;

6. Да определи 14-дневен срок за предложения и становища във връзка с общественото обсъждане и с публикувания проект по т. 2 на Портала за обществени консултации.

Приложение: проект на Методика за изчисляване на количествата произведена, разпределена за потребление и продадена електрическа енергия за обектите на активните клиенти, на гражданските енергийни общности, на потребителите на собствена електрическа енергия от възобновяеми източници и на общностите за възобновяема енергия.